

Komunikace a spolupráce v regionech

Pro rozvoj regionů v praxi lze využít struktury, které vznikají regionálně a mají za cíl region propojit a podpořit jeho rozvoj. Účinné jsou tam, kde obec sama nedosáhne, nebo jde o povinnosti nebo aktivity, které si vyžadují obecnou komunikaci.

Základním materiálem, o který by se měla opírat strategie rozvoje a případně financování komplexního systému nakládání s odpady v regionu ČR, potažmo krajů a obcí, je Plán odpadového hospodářství (POH, viz box). Jeho účelem je zajištění trvale udržitelného a ekonomicky únosného systému hospodaření s odpady vznikajícími na území kraje (i mimo něj) při dosažení zákonných cílů v oblasti nakládání s odpady stanovených zákonnými normami ČR.

MOŽNOSTI KOMUNIKACE

Při vytváření strategie rozvoje komplexního systému nakládání s odpady se realizují některé zajímavé projekty. Projekt Strategie komunitně vedeného místního rozvoje, financovaný z programu rozvoje venkova MZE, je jedinečný pro znalost a vyhodnocení situace v regionu a hledání finančních prostředků pro potřebné projekty – a zemědělství do podobných projektů rozhodně patří. Na projektu pracují místní akční skupiny, v nichž se propojuje veřejný a soukromý sektor (státní správa a samospráva, podnikatelé, neziskové organizace).

Projekt Obce sobě s oficiálním názvem „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností“ zase mapuje situaci v území a přispívá k hledání společných řešení v rámci samostatné působnosti obcí mimo jiné i v oblasti odpadů (garantem nebo realizátorem je Svaz měst a obcí ČR).

V rámci projektu Propagace a podpora kompostu jako prostředku pro zvyšování

kvality půdy, který realizuje agentura ZERA do konce roku 2017 s podporou MZE i MŽP, proběhla řada setkání se zástupci pracovníků odborů životního prostředí a provozovateli kompostáren. Hlavním cílem akce bylo prezentovat a diskutovat problémy provozní praxe kvality třídění bioodpadu v návaznosti na provoz kompostáren a odbyt kompostu, v oblasti technologií, legislativy a dotací (odpady, zemědělství).

Hovořilo se hlavně o těchto tématech:

- jak využít stávající technologie a kapacity pro zpracování nejen BRKO – technologie, legislativa, dotace.
- jak motivovat stávající kompostárny k produkci kvalitního kompostu uplatnitelného na trhu organických hnojiv,
- praktické příklady, kdy jsou udržitelné systémy spolupráce mezi obcí a zemědělcem,
- kde hledat podporu k využití kompostu – kvalita, dotace, cena, technologie, recyklace živin,
- do jaké míry splňuje stávající legislativa potřeby praxe.

POZORNOST MÍSTNÍM PODMÍNKÁM

Jednotlivé kraje se od sebe liší strukturou zástavby – počtem a velikostí obcí i technologickou vybaveností. Liší se zařízení v rámci odpadového hospodářství i návazné technologie, v kterých lze odpady využít pro další zpracování (spalovny, ZEVO, BPS, kompostárny). Některá stanoviska nebo závěry mohou být napříč kraji rozdílné, v základě však je největší problém pro všechny shodný: je to nerovnoměrnost rozmístění kapacit zařízení, která má vliv na naplněnost kapacit kompostáren a cenu za zpracování bioodpadu, včetně kvality kompostu (musí mít kvalitu, které zemědělec věří).

Místními podmínkami mohou být ovlivněny některé konkrétní problémy:

- U kompostáren se souhlasem kraje se objevují aktualizace kapacity zařízení v provozních řádech podle toho, jak se v průběhu roku mění produkce BRO. To může být předmětem pokuty ČIŽP.
- Technologie, které zpracovávají odpady s potřebou hygienizace, většinou neprovádí validaci technologie podle vyhlášky č. 341/2008, o podrobnostech nakládání s bioodpady.
- Chybí koncepce využití směsného komunálního odpadu pro snížení BRO na skládkách.

V rámci projektu Propagace a podpora kompostu jako prostředku pro zvyšování kvality půdy proběhla řada setkání se zástupci pracovníků odborů životního prostředí a provozovateli kompostáren

- V regionu je nedostatek zařízení pro zpracování vedlejších živočišných produktů (VŽP).
- Technologie, které by zpracování VŽP zajistily (bioplynové stanice), nejsou zapojeny do systému zpracování BRO.
- Chybí oborová komora kompostářů pro sdílení a prosazování potřeb praxe, nabídky spolupráce a snad i podnikatelských strategií.

SEJÍT SE U JEDNOHO STOLU

Pro řešení uvedených (i dalších) problémů by mohlo napomoci setkávání provozovatelů kompostáren v regionu, navázání technologické spolupráce i lobbingu v oblasti legislativy, který by prosazoval pro potřeby praxe. Pro vznik koncepce odpadového hospodářství pro využití dalších technologií a podporu podnikání má velký význam meziobecní komunikace: zemědělci, vadaři, stavaři i odpadáři by se měli sejít se k jednomu stolu.

Jaké otázky by se mohly v rámci meziresortní komunikace řešit?

- podpora převádění výzkumu a inovací do praxe (v ČR neexistuje koordinovaný výzkum pro odpadové hospodářství), zadání konkrétních problémů z praxe k řešení výzkumným organizacím,
- specifikace jednoznačných stanovisek pro hodnocení vlivu technologie na životní prostředí s využitím výsledků výzkumu (například ochrana vod u malých kompostáren a jejich provoz podle zákona o odpadech a správné zemědělské praxe),
- cílené využívání finančních prostředků jednotlivých operačních programů podle potřeb praxe,
- komunikace z praxí, zejména například pro naplnění POH krajů,
- podpora vzdělávání – projektantů, provozovatelů zařízení, státní a veřejné správy, kontrolních organizací.

Ing. KVĚTUŠE HEJÁTKOVÁ,

ZERA – zemědělská ekologická regionální agentura

Plán odpadového hospodářství (POH)

■ Vznikl na základě § 43 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a nařízení vlády č. 352/2014 Sb. Účelem POH je zajištění trvale udržitelného a ekonomicky únosného systému hospodaření s odpady vznikajícími na území kraje (i mimo něj) při dosažení zákonných cílů v oblasti nakládání s odpady stanovených zákonnými normami ČR. POH je dlouhodobou strategií, která určuje základní směr v nakládání s hlavními skupinami odpadů, pro které jsou stanoveny zákonné cíle a to při maximální snaze o dodržení hierarchie způsobů nakládání s odpady. Strategie je závazná pro všechny původce odpadů v kraji, zejména pak pro obce a města, protože velká část zákonných cílů je směřována do oblasti komunálních odpadů.